

ІНФРАСТРУКТУРНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

¹ Національний університет «Чернігівська політехніка»

Анотація. У статті розглянуто інфраструктурні фактори впливу сталого розвитку кредитної системи України, що дозволило їх розділити на дві групи: прямого та непрямого впливу. До факторів прямого впливу було віднесено: стабільні економічні умови; податкова та регуляторна політика та підтримка розвитку малого та середнього бізнесу. До факторів непрямого впливу віднесено такі: адекватна політична підтримка та політична стабільність.

Ключові слова: кредит; кредитна система; інфраструктура; банківській нагляд; фінансово-кредитні відносини; інновації; технології; стійкий розвиток; кредитний ринок.

INFRASTRUCTURE FACTORS INFLUENCE THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE CREDIT SYSTEM OF UKRAINE

Abstract. The article examines the infrastructural factors influencing the sustainable development of the credit system of Ukraine, which allowed them to be divided into two groups: direct and indirect influence. The factors of direct influence included: stable economic conditions; tax and regulatory policy and support for the development of small and medium-sized businesses. The factors of indirect influence included: adequate political support and political stability.

Key words: credit; credit system; infrastructure; banking supervision; financial and credit relations; innovations; technologies; sustainable development; credit market.

Кредитна система України є потужним стимулом для стійкого економічного зростання країни, оскільки вона є найбільш інноваційно розвинутою, сучасною та стабільно працює. Ресурси, необхідні бізнесу та громадянам для інвестицій, розширення виробництва та створення нових робочих місць, надаються кредитною системою України. Оскільки підприємства мають можливість залучати додаткові дешеві фінансові інвестиційні кошти для реалізації нових ідей та технологій, ефективна кредитна система стимулює розвиток інновацій. Стратегічно важливим аспектом є створення передумов для стабільного розвитку кредитної системи України. Ці передумови включають такі системні елементи, як інноваційна фінансова інфраструктура, інфраструктура фінансів і цифрових технологій, стабільність законодавства, що регулює кредитні відносини та захист прав кредиторів і позичальників, рівень розвитку інформаційних систем у банках та інших фінансових установах. Однак аналіз поточних проблем і перешкод у розвитку кредитної системи України та її інфраструктурного забезпечення залишається недостатньо розкритим. Оцінка впливу різних інфраструктурних елементів на стабільність і ефективність довгострокового розвитку кредитної системи України залишається незавершеною. Таким чином, ми можемо стверджувати, що тема дослідження, яка була обрана, є надзвичайно актуальним науковим питанням, яке безпосередньо впливає на економічне зростання та забезпечення економічної безпеки країни.

Метою даної статті є дослідження інфраструктурних факторів впливу сталого розвитку кредитної системи України.

Враховуючи поточні економічні проблеми та прагнення Європи до інтеграції в сучасні цифрові фінансово-кредитні ринки, вирішення проблеми інфраструктурних передумов стійкого розвитку кредитної системи України є надзвичайно важливим. У цьому випадку інфраструктура кредитної системи розуміється не лише як фізична мережа, яка включає будівлі, технічне та мережеве обладнання, але й як комплекс систем, процесів і інституцій, які забезпечують високий рівень функціонування кредитної системи.

Поняття «інфраструктура кредитної системи» трактується досить різноманітно і абстрактно вітчизняними науковцями, тому в даному дослідженні ми під даним терміном будемо розуміти

наступне: інфраструктура кредитної системи – це сукупність установ, механізмів та правил, що забезпечують ефективне функціонування вітчизняної кредитної системи та створюють умови для надання кредитних послуг, управління ризиками та забезпечення стабільності фінансово-кредитної системи держави.

Складовими елементами інфраструктури кредитної системи виступають:

- банківська система, що представлена центральним елементом, який включає центральний банк (НБУ) та комерційні банки, НБУ встановлює правила кредитної політики, регулює діяльність банків та забезпечує ліквідність системи; комерційні банки надають кредити та інші види кредитних зобов'язань [2];

- небанківські фінансово-кредитні установи, до них належать кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, вони доповнюють банківську систему, надаючи спеціалізовані кредитні послуги [1];

- цифрові платіжні системи, представлені сукупністю інструментів та процедур, які забезпечують переказ коштів між різними учасниками кредитних відносин;

- інформаційні системи, представлені специфічним вузьконаправленим фінансово-кредитним програмним забезпеченням та хмарними базами даних, які використовуються для обробки кредитної інформації, управління ризиками та забезпечення прозорості кредитної системи;

- нормативно-правова база кредитного забезпечення, представлена сукупністю законів, нормативних актів та стандартів, які регулюють діяльність учасників кредитної системи та захищають інтереси споживачів кредитних послуг;

- інститути інфраструктури кредитного ринку, представлені рейтинговими агентствами та іншими установами з оцінки кредитного навантаження, які забезпечують інформаційний супровід кредитних справ і доступ до них всіх учасників кредитної системи, для виваженого та неупередженого аналізу кредитних історій позичальників [4].

Розуміння взаємозв'язку між інфраструктурою та кредитуванням є ключовим для ефективного розвитку економіки будь-якої країни. Інфраструктурні передумови сталого розвитку кредитної системи України складаються з певних факторів інфраструктурного впливу, що напряду взаємодіють із кредитною системою та її учасниками для забезпечення безперебійних та ефективних взаємовідносин. Інфраструктурні фактори впливу сталого розвитку кредитної системи України представлені сукупністю політичних, економічних, фінансових, податкових, технологічних, фінтех систем і мереж, що забезпечують функціонування ефективного та прозорого кредитного ринку і мають значний вплив на доступність кредитних продуктів та їх умови кредитування.

Інфраструктурні фактори впливу сталого розвитку кредитної системи України можна умовно поділити на 2 групи: фактори прямого та непрямого впливу [3, 5].

До групи факторів прямого впливу відносять:

- стабільність економічних умов – економічна стабільність є основою для розвитку інфраструктури кредитної системи. Вірогідність повернення кредитів збільшується, коли макроекономічна стабільність зберігається. Це підвищує кредитування та інвестування в економіку;

- податкова та регуляторна політика – раціональна податкова політика та регуляторний підхід можуть стимулювати кредиторів і боржників. Зменшення податкових тягарів або спрощення процедур може сприяти залученню додаткових коштів для кредитування;

- підтримка розвитку малого та середнього бізнесу – попит на кредити в цьому секторі може збільшитися завдяки політикам та економічним заходам, спрямованим на розвиток малого та середнього бізнесу. Це може призвести до збільшення обсягів кредитування, швидкого росту та укріплення економіки.

До факторів непрямого впливу відносяться:

- адекватна політична підтримка – для створення сприятливого середовища для розвитку інфраструктури кредитної системи необхідно враховувати політику в державі. Створення довіри та прозорості покращується через чітку регуляторну політику та відсутність надмірного втручання в діяльність кредитних установ.

- політична стабільність – політична стабільність може вплинути на довіру до кредитних установ і економіки. Учасники кредитних відносин більш схильні інвестувати гроші та брати кредити, коли вони впевнені в стабільності політичної ситуації.

Таким чином можемо визначити, що інфраструктурні фактори впливу сталого розвитку кредитної системи України – це сукупність політичних та економічних внутрішньо-системних структур, які створюють певні умови (базис) для функціонування учасників кредитних відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ватаманюк З., Дорош О. Небанківські фінансові інститути в економічній системі України. Фінанси України. 2003. № 3. С. 119–127.
2. Дзюблюк О.В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи: монографія / О.В. Дзюблюк, Р.В. Михайлюк. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 316 с.
3. Мацелюх Ю.В. Інституційний аналіз функціонування та розвитку кредитного ринку. Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та права: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 10 листопада 2018 р.): у 8 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2018. Ч. 4. 63 с.
4. Поліщук Є.А. Діяльність небанківських кредитних установ в інституційній структурі ринку: монографія / Є.А. Поліщук. – К.: КНЕУ, 2014. – С. 141.
5. Чуницька І.І. Інфраструктурний потенціал кредитного ринку: наукові підходи до визначення та напрямів практичної реалізації / І.І. Чуницька // Малий і середній бізнес. – 2014. – № 3-4 (58-59). – С. 169–174.

Садчикова Ірина Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, e-mail: aspirant_chstu@ukr.net

Sadchykova Iryna V., PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv, e-mail: aspirant_chstu@ukr.net

Євсієнко Мирослав Володимирович, аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, e-mail: mirius@ukr.net

Ievsiienko Myroslav V., PhD Student of the Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv Polytechnic National University, Chernihiv, e-mail: mirius@ukr.net